

(psy`xoly`ngvy`sty`chesky`j analy`z) : dy`ss. ... kand. fy`lol. nauk : 10.02.04. / Elena Y`vanovna Goroshko. – M., 1996. – 180 s.

2. Dobrol`ozha G. Svit ukrayins`koyi rody`ny` u pry`sliv'yax ta pry`kazkax z porivnyal`ny`m komponentom [Elektronny`j resurs] / Galy`na Dobrol`ozha. – Rezhy`m dostupu : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/38241/28-Dobrolozha.pdf>

3. Sternyn`n Y`. A. Obshheny`e s muzhchy`namy` y` zhenshhy`namy` / Y`. A. Sternyn`. – Voronezh, 2001. – 123 s.

4. Tannen D. Ты меня не pony`maesh`! Pochemu zhenshhy`ny y` muzhchy`ny ne pony`mayut drug druga. / Debora Tannen. Per. s angl. – M. : Veche, Persej, ACT, 1996. – 432 s. («Self-Help»)

5. Gilligan, C. (1982) In a Different Voice: Psychological Theory and Women's Development. Cambridge, MA: Harvard Univ. Press.

6. Linke A. Studienbuch Linguistik / A. Linke, M. Nussnaumer, P. R. Portmann. – Tybingen : Max Niemeyer Verlag, 1996. – 334 p.

7. Maltz, D. & Borker, R. (1982) A cultural approach to male-female miscommunication, in John Gumperz (ed.) Language and Social Identity. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 196–216.

8. Mulvaney B. Gender Differences in Communication: An Intercultural Experience [Електронний ресурс] / B. M. Mulvaney // Feminism and Women's Studies. – 1994. – Режим доступу до ресурсу: <http://feminism.eserver.org/gender/cyberspace/gender-differences.txt>.

9. Oppermann K., Weber E. Frauensprache Mannersprache – Die verschiedenen Kommunikationsstile von Mannern und Frauen. – Zurich : Orell Fussli, 1995. – 197 S.

10. Porter, R. E., Samovar L. A. (1985) Approaching Intercultural Communication. In Intercultural Communication: A Reader. 4th ed. Eds. Larry A. Samovar & Richard E. Porter. Belmont, CA: Wadsworth, pp. 15-30.

11. Three theories of language and gender [Електронний ресурс]. – 2015. – Режим доступу до ресурсу: <http://rheasandersonlanguage.blogspot.com/>.

12. Tromel-Plotz S. Frauensprache in unserer Welt der Manner. – Konstanz : Universitätsverlag, 1979. – 41 S.

13. Wood J. T. (1994) Gendered Lives: Communication, Gender, and Culture, Belmont, CA: Wadsworth, pp. 141-143

Отримано редакцією 30.05.2017 р.

УДК: 373.5.017:82.0-93(477)

Наталія Валеріївна Гоголь,

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
української мови, літератури та методики навчання
Глухівського національного
педагогічного університету
імені Олександра Довженка,
e-mail: natashagogol75@gmail.com

ВИВЧЕННЯ РОМАНУ В. НЕСТАЙКА «ТОРЕАДОРИ З ВАСЮКІВКИ» НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

У статті проаналізовано чинні програми та підручники з української літератури для учнів 6 класу, розглянуто особливості вивчення пригодницької літератури для дітей на матеріалі трилогії В. Нестайка «Тореадори з Васюківки», розкрито внесок письменника в розвиток української літератури для дітей, подано розгорнутий конспект уроку на тему «В. Нестайко «Тореадори з Васюківки». Пригодницький захопливий сюжет, мрія і дійсність, смішне, комічне, романтичне у творі»; представлено висновки та визначено перспективу наступних науково-методичних розробок, пов'язаних із вивченням пригодницької літератури

на уроках української літератури.

Ключові слова: програма, підручник з української літератури для 6 класу, пригодницький роман, трилогія В. Нестайка «Тореадори з Васюківки», конспект уроку.

Постановка проблеми. Головною метою вивчення предмета «Українська література в загальноосвітній школі» є залучення учнів до найвищих досягнень національної культури, національних і загальнолюдських духовних цінностей, розвиток творчих здібностей дітей, виховання в них естетичного смаку, високої читацької та загальної культури, вироблення вмінь самостійно ознайомлюватися зі зразками мистецтва слова, свідомо сприймати втілені в них естетичні й духовні цінності. Об'єктом вивчення в курсі української літератури є художній твір, його естетична природа та духовно-етична сутність.

Уроки української літератури в сучасній школі сприяють підвищенню загальної освіченості школярів, досягненню ними належного рівня сформованості вмінь читати й усвідомлювати прочитаний художній твір, розширенню культурно-пізнавальних інтересів дітей. Вивчення української літератури має на меті розвиток творчих і комунікативних здібностей учнів, їхнього самостійного і критичного мислення, вміння формулювати й аргументовано доводити власну думку, формування читацької культури молодого покоління, розвиток у нього естетичного смаку, бажання вчитися впродовж усього життя.

Художні твори, вміщені в підручниках з української літератури, допомагають дітям усвідомити, що перед ними не просто цікава пізнавальна інформація, а витвір словесного мистецтва. Зразки літературної класики, вдало дібрані з урахуванням вікових особливостей та пізнавальних потреб дітей, розкривають перед ними багатство довкілля і людських стосунків, викликають почуття краси, гармонії, вчать спостерігати, бачити, відчувати і розуміти прекрасне в житті людини, природи, суспільства, формують власне ставлення до дійсності.

Відповідно до чинної програми курс української літератури структурований за загальними тематичними блоками, де, враховуючи вікові особливості дітей, дібрані тексти певної тематики. Переважна більшість творів, уміщених у підручнику української літератури для 6 класу, написані для дітей і про дітей. Тексти художніх творів, запропоновані в програмі, відповідають принципам високої естетики, жанрово-тематичній розмаїтості, а також урахують вікову психологію і осучаснення змісту матеріалу.

У підручнику «Українська література. Підручник для 6 класу загальноосвітніх навчальних закладів» тематичні блоки відповідають програмі: «Загадкова, прекрасна і славна давнина України», «Я і світ», «Пригоди і романтика», «Гумористичні твори». Перед вивченням тематичних блоків учням пропонується ознайомитись із «Вступом», де вони мають можливість дізнатися про зародження книги та її значення у житті людини, здійснити екскурс у добу Київської Русі, зокрема період князювання Ярослава Мудрого [1].

У художніх творах, уміщених у розділі «Пригоди і романтика», порушується питання сутності дитини, її стосунків із навколишнім світом. Відповідно до чинної програми з української літератури в цьому розділі вміщено пригодницькі твори відомих українських письменників В. Нестайка, Я. Стельмаха та Лесі Ворониної, які представлені фрагментами трьох повістей з динамічним і напруженим сюжетом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості розвитку жанру пригодницької літератури для дітей досліджували О. Будугай, Т. Качак, В. Кизилова, Р. Павлик, Н. Резніченко та ін.

Розквіт жанру дитячої пригодницької літератури засвідчили твори В. Нестайка, які ставали об'єктом вивчення багатьох учених – Н. Вірич, О. Гарачковської, В. Дончика, Т. Караменової, О. Коваленко, А. Костецького, Ю. Перещ, А. Савченко, В. Сорокопуд, Н. Толмач, Б. Чайковського, Ю. Ярмиша, Г. Яценко та ін.

Формулювання мети статті. Своєю науковою розвідкою ми маємо на меті проаналізувати творчу спадщину В. Нестайка та подати розгорнутий конспект уроку з української літератури на тему: «В. Нестайко «Тореадори з Васюківки». Пригодницький

захопливий сюжет твору, мрія і дійсність, смішне, комічне, романтичне у творі».

Виклад основного матеріалу дослідження. На уроках української літератури учні вчать розуміти поняття «пригодницький» та «романтичний» твір, характеризувати образи-персонажі, коментувати сюжетні ситуації, розв'язувати морально-етичні проблеми, аналізувати художні особливості творів і т.д. Вважаємо, що пригодницькі твори видатних українських письменників, уміщені в підручнику для 6 класу, виховуватимуть у дітей потребу в читанні, формуватимуть інтерес до художнього слова, розвиватимуть високі естетичні смаки, здатність творчо сприймати прочитане.

Відомим українським письменником, чий твори для дітей увійшли в золотий фонд дитячої літератури, лідером читацького інтересу 90-х років, автором творів, які відомі не лише в Україні, а й у світі є Всеволод Зіновійович Нестайко.

Майже п'ятдесятилітній шлях у дитячій літературі Всеволод Нестайко засвідчив виданням близько тридцяти книжок оповідань, казок, повістей, романів і п'єс. Найвідоміші з них: «В країні сонячних Зайчиків» (1959), «Супутник ЛПР-3» (1960), «Космо-Натка» (1963), «Робінзон Кукурузо» (1964), «Марсіанський жених» (1968), «Тореадори з Васюківки» (1973), «Одиниця з обманом» (1976), «Пригоди Грицька Половинки» (1978), «Незвичайні пригоди в лісовій школі» (1981), «Загадка старого клоуна» (1982), «Чудеса в Гарбузянах» (1984), «П'ятірка з хвостиком» (1985), «Скринька с секретом» (1987), «Незнайомка з Країни Сонячних Зайчиків» (1988), «Слідство триває» (1989), «Таємничий голос за спиною» (1990), «Неймовірні детективи» (1995), «Ковалі щастя, або Новорічний детектив» (2003), «Тореадори з Васюківки» (2-ге видання, 2004), «Чарівні окуляри» (2006), «Найновіші пригоди їжачка Колька Колючки та зайчика Косі Вуханя» (2009), «Тореадори з Васюківки» (10-те видання, 2010), «Ябеда» (2011) та інші твори. Всеволод Нестайко разом із донькою Оленою, яка також цікавиться літературою, були авторами і редакторами журналу «Немо».

Книги Всеволода Нестайка перекладені 12 мовами. За його творами знято фільми, які отримали міжнародні нагороди. Телефільм «Тореадори з Васюківки» одержав на міжнародному фестивалі в Мюнхені Гран-прі (1968), на міжнародному фестивалі в Австралії – головну премію (1969). Кінофільм «Одиниця з обманом» було премійовано на Всесоюзному кінофестивалі у Києві (1984), відзначено спеціальним призом на міжнародному фестивалі в Габрово (Болгарія, 1985).

Всеволод Зіновійович Нестайко був лауреатом літературної премії імені Лесі Українки (за повість-казку «Незвичайні пригоди в лісовій школі»), премії імені Миколи Трублаїні (за повість-казку «Незнайомка з Країни сонячних зайчиків»), премії Олександра Копиленка (за казку «Пригоди їжачка Колька Колючки та його вірного друга та однокласника зайчика Косі Вуханя»). На першому Всесоюзному конкурсі на кращу книгу для дітей за повість в оповіданнях «П'ятірка з хвостиком» письменник був удостоєний другої премії. 1979 року рішенням міжнародної ради з дитячої та юнацької літератури трилогія «Тореадори з Васюківки» внесена до особливого почесного списку Г. Х. Андерсена як один з найвидатніших творів сучасної дитячої літератури. Твори митця перекладені різними мовами і користуються популярністю в багатьох країнах світу.

Твори В. Нестайка відповідають критеріям добору літератури для дитячого читання. Вони формують дитячу картину світу, бо ґрунтуються на дитячому досвіді й є зразком гуманної літератури, а отже, найбільш прийнятні для дитячого сприймання. Ключовим у творах письменника є довірливе ставлення до світу, яке формує психічно повноцінних, без комплексів і вад людей.

Основна тематика творів В. Нестайка – життя школярів, формування духовного світу дітей. Герої Нестайкових творів не поділяються на лише добрих – позитивних, і поганих – негативних. Вони активно діють, а тому помиляються, потрапляють у кумедні ситуації, але завдяки цьому набувають досвіду, мудрішають, стають кращими.

Відповідно до чинної програми з української літератури творчість В. Нестайка вивчають у 6 класі у розділі «Пригоди і романтика» [1, с. 122–156]. Пропонуємо конспект

уроку.

Тема: В. Нестайко «Тореадори з Васюківки». Пригодницький захопливий сюжет, мрія і дійсність, смішне, комічне, романтичне у творі.

Мета: продовжити аналізувати роман В. Нестайка «Тореадори з Васюківки», характеризувати вчинки героїв, виявити особливості смішного, комічного, романтичного в пригодницькому творі, простежити, як зображується мрія і дійсність у стосунках і поведінці героїв;

розвивати культуру зв'язного мовлення, логічне мислення, увагу, спостережливість, вміння толерантно й аргументовано доводити свою думку, формувати активну життєву позицію, уміння виділяти, виразно читати і коментувати найцікавіші епізоди з тексту;

виховувати в школярів позитивні риси характеру, прищеплювати повагу до дружби, працьовитість.

Тип уроку: комбінований урок.

Обладнання: букви, фільм, портрет В. Нестайка.

План уроку

I. Перевірка домашнього завдання

1.1. Бесіда на повторення

II. Актуалізація опорних знань

2.1. Гра «Складіть слова»

III. Повідомлення теми, мети уроку, мотивація навчальної діяльності

3.1. Коментар учителя

3.2. Оголошення теми уроку

3.3. Робота в зошитах

3.4. Оголошення мети уроку

3.5. Робота з епіграфом

IV. Засвоєння нових знань і формування на їх основі вмінь і навичок

4.1. Робота з текстом художнього твору

4.1.1. Словникова робота

4.1.2. Робота над змістом художнього твору

4.2. Творча робота

4.3. Заповнення таблиці за матеріалами прочитаних розділів

4.4. Перегляд уривку з художнього фільму

4.5. Постановка проблемних запитань

V. Підсумок уроку

5.1. Розв'язання тестових завдань

5.2. Робота з епіграфом

5.3. Вершальне слово вчителя

5.4. Оцінювання учнів

VI. Оголошення й коментар домашнього завдання

Хід уроку

I. Перевірка домашнього завдання

1.1. Бесіда на повторення

- Домашнім завданням було дочитати роман В. Нестайка «Тореадори з Васюківки» до кінця, дати відповіді на запитання після розділів. Давайте перевіримо, як ви впорались із завданням.

- Як Яришка доглядала хворого брата?

- Чому Ява настороживсь, коли до нього звернулася сестра з промовою: «Любий братику»?

- Проаналізуйте стосунки Яви і Яришки, підтверджуючи свої думки уривками з тексту.

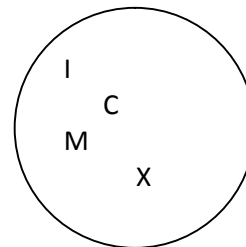
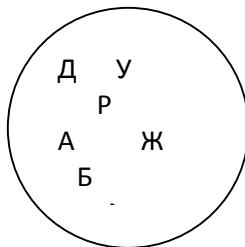
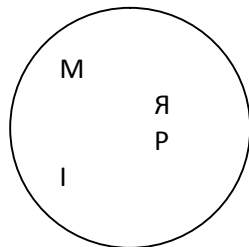
- Як реагував Ява на незграбне катання сестри на вже подарованому ним велосипеді в середині розділу та наприкінці?

- Що, на ваш погляд, є дружбою? Чи можна Ваню з Павликом вважати друзями?

II. Актуалізація опорних знань

2.1. Гра «Складіть слова»

Із вирізаних літер необхідно скласти слова, які є найголовнішими і наскрізними в романі В. Нестайка «Тореадори з Васюківки»

III. Повідомлення теми, мети уроку, мотивація навчальної діяльності

3.1. Коментар учителя

Сьогодні на уроці ми продовжимо роботу над твором В. Нестайка «Тореадори з Васюківки», охарактеризуємо вчинки героїв, визначимо ідейно-тематичне спрямування роману, виявимо особливості смішного, комічного, романтичного в пригодницькому творі, простежимо, як зображується мрія і дійсність у стосунках і в поведінці героїв.

3.2. Оголошення теми уроку

Тема уроку: «В. Нестайко «Тореадори з Васюківки». Пригодницький захопливий сюжет, мрія і дійсність, смішне, комічне, романтичне у творі». Сьогодні на уроці ми спробуємо дати відповідь на питання: чи завжди мрія збігається з реальністю, у якій живе людина, і чи може смішне бути трагічним?

3.3. Робота у зошитах

Запишіть число, класна робота і тему уроку (*учні роблять записи в зошитах*).

3.4. Оголошення мети уроку

Сьогодні на уроці ми будемо продовжувати аналізувати твір В. Нестайка «Тореадори з Васюківки», характеризувати вчинки героїв твору, спробуємо визначити особливості смішного, комічного, романтичного в пригодницькому творі, а також простежимо, як зображуються мрія та дійсність у стосунках і поведінці героїв.

3.5. Робота з епіграфом

Епіграфом до нашого уроку є прислів'я, яке звучить з вуст діда Салимона в романі В. Нестайка «Тореадори з Васюківки»: «Доти живеться, поки їсться і п'ється». Чи не є це твердження приземленим, буденним? Прокоментуйте подане прислів'я.

IV. Засвоєння нових знань і формування на їх основі вмінь і навичок

4.1. Робота з текстом художнього твору

4.1.1. Словникова робота

Ви, напевне, помічали, що людині, яка має добре почуття гумору, легше долати життєві труднощі. До такої людини тягнуться інші, прагнуть поспілкуватися з нею, потоваришувати, отримати заряд енергії та бадьорості, життєрадісності. Люди в житті потрапляють у різні ситуації, які часом бувають смішними, навіть комічними. А що ж таке комічне, смішне?

Комічне – це явища й образи в художній літературі, що викликають сміх через невідповідність між дією й наслідками, між метою й засобами її досягнення. Комічне в художньому творі поглиблює наші знання про світ, допомагає боротися з недоліками в характері окремих людей і в суспільстві [1, с. 155].

4.1.2. Робота над змістом художнього твору

- У романі багато смішного, комічних ситуацій. А з якою метою, на вашу думку, автор у своєму творі використовує гумор, комічні ситуації?

- Чим пригодницький твір відрізняється від казкового?

- Через що хлопці повсякчас потрапляють у різні цікаві ситуації? Як вони їх сприймають?

- Як ви ставитесь до головних героїв трилогії В. Нестайка – Яви і Павла? Чим вони вам імпонують?

- Які мрії були у хлопців? Чи вдалося їм їх здійснити?

- Які кумедні слова використовує у своєму мовленні дід Варава?

- Доведіть на прикладі взаємостосунків хлопців, що дружба перевіряється у скрутних ситуаціях. Відповідаючи, посилайтеся на зміст тексту.

- Які риси дійсно відповідають характеру героїв, визначте помилки:

веселі		не люблять навчатися
кмітливі		боягузи
розумні		добрі
неслухняні		люблять усе живе
несерйозні	Ява	сміливі
допитливі	Павлуша	покірні
необережні		недисципліновані
дотепні		із почуттям гумору
вірні друзі		взаємовиручка
взаємодопомога		нечесні
не вірять в свої сили		не цінують людську
легковажні		працю

- Що автор хотів показати у творі? Що він возвеличує?

- Давайте пригадаємо, що таке тема та ідея твору? Визначимо тему та ідею роману.

Тема: зображення різноманітних пригод хлопців, які потрапляли в цікаві та захопливі ситуації і намагалися довести власну самостійність у їх вирішенні; зображення стосунків між хлопцями, в результаті яких перевіряється цінність справжньої дружби.

Ідея: уславлення дитячої кмітливості, винахідливості, розуміння почуття гумору та засудження необдуманих вчинків; засудження тих, хто розуміє дружбу тільки на словах та уславлення дружніх стосунків, які перевірені часом, конкретними вчинками.

- Як ви ставитесь до пригод? Які цікаві пригоди траплялись з вами?

- Чим повчальні твори В. Нестайка?

4.2. Творча робота

Напишемо твір-мініатюру на тему «На кого з героїв твору я хотів би бути схожим».

4.3. Заповнення таблиці за матеріалами прочитаних розділів

Визначимо елементи смішного та сумного, мрії та дійсності. Запишіть у зошити: смішне, сумне, мрія, дійсність.

мрія	дійсність
Збудувати метро в селі; влаштувати кориду; змайструвати підводний човен.	«Метро» насправді – канава, в яку провалилася свиня; корида – роздратована корова
смішне, комічне	сумне
Як хлопці закопували «метро», боячись діда; як намагалися розізлили корову; як врятувалися від баштанника.	Хлопці крадіжку вважають героїзмом; не дуже старанні в навчанні.
романтичне	приземлене, буденне
Прагнення створити чудо техніки – метро; організувати екзотичне видовище – кориду.	Батьки карають дітей; хтось жорстоко повісився з цуцням; розлючена корова загнала хлопців у ставок; бійки хлопців.

4.4. Перегляд уривку з фільму (екранізація роману В. Нестайка «Тореадори з Васюківки»).

Зараз ми переглянемо художній фільм, знятий за романом В. Нестайка «Тореадори з Васюківки», а ви скажете, чи вдалося режисерові відтворити комічні ситуації, зображені письменником у творі.

4.5. Постановка проблемних запитань

- Чи вдалося режисеру відтворити сюжет роману?
- Чи збігається екранізація з написаним у книзі?
- Які почуття у вас викликав перегляд уривку з фільму?
- Що вам більше подобається: читати твір чи переглядати фільм?
- А чи не здається вам, що під час читання ми, уявляючи всі події та героїв, краще сприймаємо художній твір у цілому, переживаємо всі почуття разом із головними героями?

V. Підсумок уроку

5.1. Розв'язання тестових завдань

- 1) Дитячі роки В. Нестайка залишили згадку про:
а) голодомор; б) *війну*; в) холод.
- 2) Народився майбутній письменник у місті:
а) *Бердичеві*; б) Львові; в) Казані.
- 3) У дитинстві Всеволод був:
а) веселим; б) *хворобливим*; в) врівноваженим.
- 4) Мати Всеволода працювала:
а) *вчителем*; б) бібліотекарем; в) домогосподарка.
- 5) З дитинства В. Нестайко:
а) уже працював; б) читав багато історичних творів; в) *був самотнім*.
- 6) Хто допоміг Павлу в скрутну для нього хвилину?
А) Гришко Сало; б) *Ваня Рень*; в) Антончик Мацієвський.
- 7) Відчуваючи останні хвилини життя, Ява хотів побачити:
а) свій велосипед; б) *Павлушу, щоб попрощатися*; в) тата і маму.
- 8) Як звертається сестра до хворого Яви?
А) *«Любий братику»*; б) *«Найрідніший мій»*; в) *«Як відчуваєш себе, миленький?»*.
- 9) Де знайшли хлопці порятунок від Контрибуції?
А) *у ставку*; б) на дереві; в) вдома.
- 10) Яку характеристику дав хлопцям дід Салимон?
а) *«От хлопці! Орли! Соколи! Гангстери, а не хлопці! Нема на них буцегарні!»*;
б) *«Вроки, роки треба вчить, а не купатися. Двоєшник»*; в) *«О!.. Гідний бгатику! Загаз будеш снідати»*.
- 11) Ява навіть перед смертю не міг спокійно дивитися, як:
а) *гине велосипед*; б) лежить під колесом сестра; в) як друзі граються м'ячем.
12. Визначте правильну послідовність частин у творі:
а) Випадок у метро. «Космонавт». Конфлікт з київською міліцією – 3
б) Метро під свинарником. Тореадори з Васюківки. Собакевич – 1
в) Усе! Кінець! Я дарую велосипед. «Загаза чортова!» – Я видужую – 4
г) В якому Павлуша розповідає, як він потоваришував з Явою – 2

5.2. Робота з епіграфом

Повернемося до епіграфа нашого уроку. Прочитайте його і доведіть або спростуйте думку, що це твердження не є приземленим, буденним.

5.3. Вершальне слово вчителя

Герої трилогії – невгамовні бешкетники, які своїми безкінечними вигадками завдають клопоту дорослим. Потрапляючи у різні кумедні ситуації, наші герої мріють, набувають досвіду, стають сильнішими, відповідальнішими. Ми всі разом пережили пригоди головних героїв Яви та Павлуші, поспівчували їм, розважилися з ними, а головне – навчилися розуміти один одного, підтримувати родину і друзів.

5.4. Оцінювання учнів

VI. Оголошення й коментар домашнього завдання

Висновки. Твори В. Нестайка відповідають критеріям добору літератури для дітей, формують дитячу картину світу, важливу сюжетно-композиційну роль у них відіграє мотив таємниці. Діти люблять пригодницьку літературу, бо вона насичена незвичайними подіями й

несподіваними поворотами. Прозаїк збагатив свою повість щирим, іскрометним сміхом, який допомагає молодій людині формуватися в непересічну особистість. У трилогії Всеволод Зіновійович підносить, опоетизовує дитинство з його свіжістю, невимушеністю, наївністю в сприйнятті світу. Розроблений конспект уроку допоможе вчителю обрати найдоцільніші методи і прийоми роботи під час вивчення творчості В. Нестайка на уроках української літератури.

Перспективу подальшої роботи вбачаємо в аналізі творів пригодницького жанру, розробленні методичних рекомендацій щодо їх вивчення в основній школі на уроках української літератури.

Список використаних джерел та літератури

1. Авраменко О. М. Українська література : підруч. для 6 кл. загальноосвітн. навч. закл. / О. М. Авраменко – К. : Грамота, 2014. – 264 с.
2. Вірич Н. Духовні скарби дитинства (особливості стилю трилогії В. Нестайка «Тореадори з Васюківки») / Н. Вірич // Література. Фольклор. Проблеми поетики : зб. наук. праць / ред. кол.: Г. Ф. Семенюк, А. В. Козлов та ін. – К., 2008. – Вип. 31, ч. 1. – С. 493–502.
3. Возняк І. Нема нічого кращого за дружбу!: Вивчення повісті Всеволода Нестайка «Тореадори з Васюківки» / І. Возняк // Дивослово: Українська мова й література в навчальних закладах : Науково-методичний журнал Міністерства освіти і науки України. – 2008. – № 2. – С. 26–27.
4. Гарачковська О. Сюжетно-образна структура казок Всеволода Нестайка / О. Гарачковська // Київська старовина. – 2008. – № 5. – С. 65–77.
5. Нестайко В. З. Тореадор из Васюківки: трилогія про пригоди двох друзів; нова авт. ред. з новими епізодами / В. З. Нестайко; передм. В. Нестайка; худож. А. Василенко. – К. : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2004. – 543 с.
6. Перещ Ю. Всеволод Нестайко. «Тореадори з Васюківки»: пригодницький захопливий сюжет у повісті для дітей / Ю. Перещ // Українська мова і література. – 2014. – № 24. – С. 13–19.
7. Савченко А. Незвичайні пригоди звичайних школярів: урок за повістю «Тореадори з Васюківки» В. Нестайка / А. Савченко // Українська література в загальноосвітній школі. – 2013. – № 11. – С. 32–34.
8. Толмач Н. Система уроків за творчістю Всеволода Нестайка, українська література, 6 клас / Н. Толмач // Українська мова й література в сучасній школі. – 2013. – № 11. – С. 45–53.
9. Українська література 5–9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (за новим державним стандартом).
10. Яценко Г. В. Всеволод Нестайко: «Тореадори з Васюківки» / Г. В. Яценко // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2010. – № 28. – С. 28–32.

Наталья Валерьевна Гоголь,
кандидат педагогических наук,
доцент кафедры украинского языка,
литературы и методики преподавания
Глуховского национального педагогического
университета имени Александра Довженко,
e-mail: natashagogol75@gmail.com

ИЗУЧЕНИЕ РОМАНА В. НЕСТАЙКА «ТОРЕАДОРЫ ИЗ ВАСЮКОВКИ» НА УРОКАХ УКРАИНСКОЙ ЛИТЕРАТУРЫ

В статье проанализированы современные программы и учебники по украинской литературе для учеников 6 класса, рассмотрены особенности изучения приключенческой литературы для детей на материале трилогии В. Нестайка «Тореадоры из Васюковки», раскрыт вклад писателя в развитие украинской литературы для детей, разработан конспект

урока на тему: В. Нестайко «Тореадоры из Васюковки». Приключенческий захватывающий сюжет, мечта и реальность, смешное, комическое, романтическое в произведении»; представлены выводы и перспективы следующих научно-методических разработок, связанных с изучением приключенческой литературы на уроках украинской литературы.

Ключевые слова: программа, учебник по украинской литературе для 6 класса, приключенческий роман, трилогия В. Нестайко «Тореадоры из Васюковки», конспект урока.

Natalia Gogol,
candidate of Pedagogical sciences,
assistant professor of the department
of Ukrainian language, literature
and methodics of teaching Oleksandr Dovzhenko
Hlukhiv National Pedagogical University,
e-mail: natashagogol75@gmail.com

THE STUDY OF THE NOVEL "TOREADORS FROM VASYUKIVKA" BY V.NESTAYKO ON THE LESSONS OF UKRAINIAN LITERATURE

Introduction. The article states that the main purpose of studying the subject "Ukrainian literature" in a secondary school is to attract students to the highest achievements of national culture, national and universal spiritual values, development of creative abilities of children and upbringing the aesthetic taste in their, high reading and the general culture, developing skills of self studying samples of art expression, conscious perception of embodied aesthetic and spiritual values. The object of study in Ukrainian literature course is a work of art, its aesthetic nature, spiritual and ethical content.

Lessons of Ukrainian literature in the modern school help to improve the general education of pupils, to reach the appropriate level of skills to read and understand a work of art, to expand cultural and educational interests of children.

Samples of literary classic works, well matched accordingly age features and educational needs of children, reveal to them the richness of the environment and human relationships, cause a sense of beauty, harmony and learn to observe, see, feel and understand the beauty in human life, nature, society, form their own attitude to reality.

Pursuant to current program the course of Ukrainian literature is structured into the general thematic blocks. In works of art, presented in the section "Adventure and Romantic", is put the question of the nature of the child and his relations with the outside world. This section includes adventure stories with dynamic and intense plot by known Ukrainian writers V. Nestayko, Y. Stelmakh and Lesya Voronina.

Purpose of scientific research is to analyze the artistic heritage of V. Nestayko and make an expanded conspectus of the lesson of Ukrainian literature for the 6-th form entitled "V. Nestayko "Toreadors from Vasyukivka" Adventurous fascinating plot, dream and reality, funny, comic, romantic in the novel".

Methods. On the lessons of Ukrainian literature pupils learn to understand the concept of "adventurous" and "romantic" work of art, to characterize the personages, to comment the plot lines, to solve moral and ethical problems, to analyze the artistic features of the work, etc. During learning the text of the artwork we offer various methods and techniques, such as: conversation, narration or comment of teacher, game tasks, creative work, formulation of the problem, test tasks, etc.

Results. Features of the genre of adventure literature for children have investigated in works of O.Buduhay, T. Kachak, V. Kizilova, R.Pavlik, N. Reznichenko et al. The heyday of the genre of children's adventure literature showed the works by V.Nestayko, which became the object of study of many scientists - N. Virych, O.Harachkovska, V.Donchyk, T.Karamenova, A.Kovalenko, A.Kostetskiy, Y.Peresch, O.Savchenko, V.Sorokopud, N. Tolmach, B. Tchaikovskiy, Y. Yarmysh, G. Yatsenko and others.

In this paper, we focus on the fact that V. Nestayko is the famous Ukrainian writer, his works for children are included in the gold fund of children's literature, and he is the author of books that are known not only in Ukraine but also in the world. Over 50 years in the field of children's literature Vsevolod Nestayko published about thirty books of short stories, novels and plays. The works of the writer are translated into 12 languages and are popular in many countries.

Art works of V. Nestayko meet the criteria for the selection of literature for children's reading. They form a picture of the child's world based on the children experience and are an example of humane literature, and therefore most appropriate for the child's perception. The main feature of his novels is the trusting relationship to the world, which form the person without complexes and vices. The main theme of the works of V. Nestayko is the pupils' life, the formation of the spiritual world of children.

Originality. *According to the current program from Ukrainian literature creative works by V. Nestayko are studied in the section "Adventure and Romantic". The article suggests the conspectus of lesson.*

Conclusions. *In this paper, we conclude that V. Nestayko enriched the novel by sincere and sparkling laughter, which helps young people to form themselves as an extraordinary person. The prose writer extols and glorifies childhood with its freshness, ease, simplicity in the perception of the world. The proposed conspectus of the lesson will help the teacher to choose the most appropriate methods and techniques in the study of V. Nestayko's creativity on the lessons of Ukrainian literature.*

The prospect for further work is in analyzing the works of adventure genre, developing of methodical recommendations for their study in the basic school at lessons of Ukrainian literature.

Key words: *program, textbook on the Ukrainian literature for 6-th form, adventure novel, trilogy V. Nestayko "Toreadors from Vasyukivka", conspectus of the lesson.*

References

1. Avramenko O. M. Ukrayins'ka literatura : pidruch. Dlya 6 kl. zahal'noosvitn. Navch. zakl. / O. M. Avramenko – K. : Hramota, 2014. – 264 s.
2. Virych N. Dukhovni skarby dytynstva (osoblyvosti stylyu trylohiyi V. Nestayka «Toreadory z Vasyukivky») / N. Virych // Literatura. Fol'klor. Problemy poetyky : zb. Nauk. Prats' / red. Kol.: H.F. Semenyuk, A.V. Kozlov ta in. – K., 2008. – Vyp. 31, ch. 1. – S. 493–502.
3. Voznyak I. Nema nichoho krashchoho za druzhbu!: Vyvchennya povisti Vsevoloda Nestayka «Toreodory z Vasyukivky» / I. Voznyak // Dyvoslovo: Ukrayins'ka mova y literatura v navchal'nykh zakladakh : Naukovo-metodychnyy zhurnal Ministerstva osvity i nauky Ukrayiny. – 2008. – N2. – S. 26–27.
4. Harachkovs'ka O. Syuzhetno-obrazna struktura kazok Vsevoloda Nestayka / O. Harachkovs'ka // Kyivs'ka starovyna. – 2008. – # 5. – S. 65–77.
5. Nestayko V. Z. oreador yz Vasyukivky: trylohiya pro pryhody dvokh druziv; nova avt. red. z novymy epizodamy / V.Z. Nestayko; peredm. V. Nestayka; khudozh. A. Vasylenko. – K. : A-BA-BA-HA-LA-MA-HA, 2004. – 543 s.
6. Pereshch Yu. Vsevolod Nestayko. «Toreadory z Vasyukivky»: pryhodnyts'kyy zakhoplyvyy syuzhet u povisti dlya ditey / Yu. Pereshch // Ukrayins'ka mova i literatura. – 2014. – # 24. – S. 13–19.
7. Savchenko A. Nezvychayni pryhody zvychaynykh shkolyariv: urok za povistyu «Toreadory z Vasyukivky» V. Nestayka / A. Savchenko // Ukrayins'ka literatura v zahal'noosvitniy shkoli. – 2013. – # 11. – S. 32–34.
8. Tolmach N. Systema urokiv za tvorchistyu Vsevoloda Nestayka, ukayins'ka literatura, 6 klas / N. Tolmach // Ukrayins'ka mova y literatura v suchasniy shkoli. – 2013. – # 11. – S. 45–53.
9. Ukrayins'ka literatura 5–9 klasy. Prohrama dlya zahal'noosvitnikh navchal'nykh zakladiv (za novym derzhavnym standartom).
10. Yatsenko H. V. Vsevolod Nestayko: «Toreadory z Vasyukivky» / H. V. Yatsenko // Vyvchayemo ukayins'ku movu ta literaturu. – 2010. – # 28. – S. 28–32.

Отримано редакцією 29.05.2017 р.